

IV. ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ, ЕКОЛОГІЧНЕ, ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

УДК 349.414:630(477)

Заверюха М.М.,
аспірант кафедри аграрного, земельного
та екологічного права Національного
університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Дана стаття присвячена аналізу проблем сучасного стану нормативного регулювання використання земель лісогосподарського призначення в Україні. Метою статті є пошук шляхів вирішення даних проблем, що обумовлено інтенсивним використанням земель лісогосподарського призначення та проблемою їх комплексного правового регулювання. Адже від використання лісів значною мірою залежить не тільки успішний розвиток народного господарства, а й стан навколишнього природного середовища.

Ключові слова: ліс, землі лісогосподарського призначення, лісокористування, лісові ресурси, лісове законодавство, земельне законодавство.

Данная статья посвящена анализу проблем современного состояния нормативного регулирования использования земель лесохозяйственного назначения в Украине. Целью статьи является поиск путей решения данных проблем, что обусловлено интенсивным использованием земель лесохозяйственного назначения и проблемой их комплексного правового регулирования. Ведь от использования лесов в значительной степени зависит не только развитие народного хозяйства, но и состояние окружающей природной среды.

Ключевые слова: лес, земли лесохозяйственного назначения, лесопользования, лесные ресурсы, лесное законодательство, земельное законодательство.

This article is devoted to the analysis of the issues connected with the current condition of the legal regulation of the forest land usage in Ukraine. The main aim is finding the solution of these issues because of the intensive usage of this kind of lands and occurrence of the problem of the complex legal regulation of this issue. It is important because the usage of the forest land influence not only on agricultural development but also on the environment.

Keywords: forest, lands for forest purposes, use of the forest, forest resources, forest legislation, land legislation.

Постановка проблеми. Ліси є невід’ємною складовою частиною природи. З погляду господарського використання ліси, насамперед, є джерелом деревини й іншої технічної сировини, харчових і кормових продуктів, а також місцем перебування тварин і рослин. Ліси впливають на клімат, атмосферу, річки й інші водні об’єкти, зменшують коливання температури і вологості, охороняють ґрунт від вітрової і водної ерозії тощо. Таким чином, від використання лісів значною мірою залежить не тільки успішний розвиток народного господарства, а й стан навколишнього природного середовища [1, с. 411]. Актуальність теми обумовлена інтенсивним використанням земель лісгосподарського призначення та необхідністю їх комплексного правового регулювання.

Аналіз дослідження даної проблеми. Питання правового регулювання використання земель лісгосподарського призначення знаходяться в межах наукового інтересу багатьох сучасних науковців: Г.І. Балок, В.К. Биковського, В.О. Горбового, І.І. Каракаша, О.І. Крассова, А.М. Мірошниченко, О.В. Степської, О.О. Погрібного, Г.Н. Полянської, О.П. Чопик.

Метою статті є аналіз проблем сучасного стану нормативного регулювання використання земель лісгосподарського призначення в Україні та пошуком шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Використання лісових ресурсів на землях лісогосподарського призначення займає чільне місце у лісових та земельних відносинах, адже завдяки використанню реалізується функція держави щодо забезпечення суспільства деревиною та іншими не менш важливими лісовими ресурсами. Це має велике значення як для економіки держави, так і для забезпечення соціальних потреб суспільства. Тому важливого значення сьогодні набуває збереження лісових ресурсів, вважаючи, що загибель деревини означає значні втрати для економіки. Про це свідчать статистичні дані використання лісових ресурсів Державної служби статистики України [2] [3], де показано що обсяги продукції, робіт, послуг, в тому числі і заготівля ліквідної деревини невинно зростає, що засвідчує актуальність і розвиток лісової галузі в Україні.

Рік	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства (у фактичних цінах), млн.грн	1991,1	3382,7	3138,1	4097,7	5674,8	5911,6	6363,9	7739,9
Заготівля ліквідної деревини, тис. м.3	15244	15724	14221	16146	17510	17507	18022	18333
від рубок головного користування	6456	6997	6704	7239	8012	7790	7840	8222
від рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів	8788	8727	7517	8907	9498	9717	9888	10111

Право лісокористування в юридичній літературі розглядається як один з важливих правових інститутів лісового права, що містить сукупність правових норм, які встановлюють умови і порядок багатопільового раціонального використання, відтворення і охорони лісів, ведення лісового господарства, права і обов'язки лісокористувачів, з урахуванням потреб суспільства в одержанні деревної та недеревної продукції, використання інших корисних властивостей лісу [4, с. 26].

Право лісокористування є складовою частиною права природокористування, тому йому притаманні всі загальні

особливості останнього. Разом з тим право лісокористування має певні особливості, що обумовлено формами власності на ліси, їх правовим режимом, значимістю лісів, їх екологічною, культурно-оздоровчою та іншими функціями [5, с. 283].

На думку В.Ф. Горбового, під поняттям лісокористування необхідно розуміти забезпечену законом можливість господарської експлуатації лісів та використання їх корисних властивостей [6, с. 23], Г.Н. Полянська вважає, що лісокористування – це використання матеріальних і нематеріальних благ, які дає ліс, як особливий природний об'єкт [7, с. 97].

Оскільки ліси виконують важливі екологічні функції та володіють великим економічним потенціалом, що обумовлює особливості правового регулювання лісокористування, воно може розглядатись з екологічної, економічної, та з юридичної точки зору. З економічної точки зору лісокористування розуміється як діяльність, націлена на вилучення різних видів лісових ресурсів та використання їх корисних властивостей для отримання матеріальних благ.

З екологічної точки зору лісокористування є використанням лісових ресурсів для задоволення нематеріальних благ з оздоровчою, санітарною, гігієнічною, естетичною, рекреаційною метою. Крім того, ліси, як один з видів природних компонентів, виконують захисні та природоохоронні функції.

З юридичної точки зору, правове регулювання відносин щодо використання лісових ресурсів формує правовий інститут (сукупність правових норм) – право лісокористування, що в свою чергу зумовлює існування можливості реалізації суб'єктами лісокористування прав та обов'язків щодо користування лісовими ресурсами [8, с. 325].

На покритих лісом землях право лісокористування нерозривно пов'язане з правом землекористування: неможливо користуватись лісом, не використовуючи землю, яка є просторово-операційним базисом та засобом виробництва. При здійсненні лісокористування право землекористування самостійного характеру не має, оскільки підпорядковано праву лісокористування та має похідний характер [9, с. 23].

Відповідно до ст. 16 Лісового кодексу України (далі – ЛК України) право користування лісами здійснюється в порядку постійного та тимчасового користування лісами. В ст. 17 ЛК України зазначається що, у постійне користування ліси на землях державної власності для ведення лісового господарства без встановлення строку надаються спеціалізованим державним лісогосподарським підприємствам, іншим державним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи. У постійне користування ліси на землях комунальної власності для ведення лісового господарства без встановлення строку надаються спеціалізованим комунальним лісогосподарським підприємствам, іншим комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створені спеціалізовані лісогосподарські підрозділи [10].

Відповідно до ч. 1 ст. 57 Земельного кодексу України (далі – ЗК України) земельні ділянки лісогосподарського призначення за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються в постійне користування спеціалізованим державним або комунальним лісогосподарським підприємствам, іншим державним і комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створені спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства [11].

На основі вищевикладеного ми можемо визначити специфічні юридичні ознаки права постійного користування, які вирізняють його серед інших прав на користування лісами та землями лісогосподарського призначення:

1) суб'єктами можуть бути спеціалізовані державні або комунальні лісогосподарські підприємства, інші державні і комунальні підприємства, установи та організації, у яких створені спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства;

2) об'єктом є ліси на земельних ділянках державної та комунальної власності;

3) зміст становлять права і обов'язки постійних лісокористувачів та землекористувачів, визначених законодавством та спеціальними дозволами;

4) ліси на землях державної та комунальної власності надаються без встановлення строку;

5) за спеціальне використання лісових ресурсів та за користування земельними ділянками лісогосподарського призначення визначений спеціальний збір;

6) неможливість вільного розпорядження лісами на земельних ділянках державної або комунальної власності без рішення органів державної влади або місцевого самоврядування;

7) ліси надаються в постійне користування на підставі рішення органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, прийнятого в межах їх повноважень за погодженням з відповідними органами;

8) може бути припинено лише з підстав, визначених законом;

9) посвідчується державним актом на право постійного користування земельною ділянкою. У зв'язку із зазначеним, право постійного користування лісами, виникає після набуття на праві постійного користування земельних ділянок лісогосподарського призначення.

Чинний ЛК України обмежив коло суб'єктів права постійного користування лісами у зв'язку з тим, що ЗК України в редакції від 25 жовтня 2001 року ще раніше обмежив коло суб'єктів, які можуть набувати земельні ділянки на праві постійного користування з 1 січня 2002 року.

Відповідно до ст. 18 ЛК України об'єктом тимчасового користування можуть бути всі ліси, що перебувають у державній, комунальній або приватній власності. Тимчасове користування лісами може бути: довгостроковим – терміном від одного до п'ятдесяти років і короткостроковим – терміном до одного року [10].

Характеризуючи вищевикладене, можемо дійти до висновку що тимчасове користування лісами характеризується специфічними юридичними ознаками. Дані ознаки можуть бути однаковими як і для довгострокового тимчасового користування лісами так і для короткострокового, а можуть мати і деякі відмінності між собою.

Тимчасове користування лісами		
	Довгострокове тимчасове користування лісами	Короткострокове тимчасове користування лісами
Об'єкт користування	всі ліси, що перебувають у державній, комунальній або приватній власності	всі ліси, що перебувають у державній, комунальній або приватній власності
Термін тимчасового користування	від одного до п'ятдесяти років	до одного року
Підстава надання у тимчасове користування	на підставі рішення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прийнятого в межах їх повноважень за погодженням з постійними користувачами лісами та органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства або шляхом укладення між власником лісів та тимчасовим лісокористувачем договору	на підставі рішення власника лісів або постійного лісокористувача

Посвідчення права тимчасового користування лісами	договір на довгострокове тимчасове користування лісами	спеціальний дозвіл на тимчасове користування лісами
Потреби тимчасового користування лісами	для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт	для заготівлі другорядних лісових матеріалів, побічних лісових користувань та інших потреб, передбачених ЛК України, тобто у тих випадках, коли досягнення очікуваних економічних чи інших результатів може бути забезпечене протягом нетривалого часу
Платність	платне	платне
Зворотність	без вилучення земельної ділянки	без вилучення земельної ділянки
Суб'єкти правовідносин тимчасового користування лісами	власники лісів або уповноважені ними особи, підприємства, установи, організації, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи	власники лісів або уповноважені ними особи, підприємства, установи, організації, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи

Доказом зв'язку використання земель лісогосподарського призначення із лісокористуванням може виступати Постанова Верховного Суду України від 27 січня 2015 р. № 21-570а14, де зазначено що однією з основних особливостей правового

режиму земель лісогосподарського призначення є нерозривний зв'язок їх використання із лісокористуванням [12].

Відповідно до ст. 65 ЛК України використання лісових ресурсів може здійснюватися в порядку загального і спеціального використання.

Загальне та спеціальне використання лісових ресурсів витікає з положень ст. 13 Конституції України [13], яка визначає режим природних ресурсів у межах території України, належність цих ресурсів Українському народу на праві власності та на праві користування. Такий характер використання лісових ресурсів визначений і в ст. 8 Закону України «Про рослинний світ» від 9 квітня 1999 року [14], де загальне та спеціальне використання природних рослинних ресурсів визначено як форми їх використання.

Відповідно до ст. 66 ЛК України громадяни мають право в лісах державної та комунальної власності, а також за згодою власника в лісах приватної власності вільно перебувати, безоплатно без видачі спеціального дозволу збирати для власного споживання дикорослі трав'яні рослини, квіти, ягоди, горіхи, гриби тощо, крім випадків, передбачених ЗК України та іншими законодавчими актами України. Максимальні норми безоплатного збору дикорослих трав'яних рослин, квітів, ягід, горіхів, грибів тощо встановлюються органами виконавчої влади відповідно ЗК України за поданням органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, погодженим з органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями. У разі прийняття рішення про встановлення максимальних норм безоплатного збору дикорослих трав'яних рослин, квітів, ягід, горіхів, грибів тощо обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями таке рішення погоджується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Громадяни під час здійснення загального використання лісових ресурсів зобов'язані виконувати вимоги пожежної безпеки в лісах, користуватися лісовими ресурсами, способами і в обсягах, що не завдають шкоди відтворенню цих ресурсів, не погіршують санітарного стану лісів [10].

Право загального використання лісових ресурсів характеризується такими ознаками:

1) загальнодоступність для громадян. Тобто, громадяни з метою задоволення життєво необхідних природних потреб – естетичних, оздоровчих, рекреаційних, культурних, спортивних, освітніх тощо, мають право вільно перебувати в лісах, збирати для власного споживання дикорослі трав'яні рослини, квіти, ягоди, горіхи, гриби та інші плоди. Дане правило закріплене також і в ст. 38 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року [15], де вказано, що законодавством України громадянам гарантується право загального використання природних ресурсів для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо) безоплатно, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і надання відповідних дозволів, за винятком обмежень, передбачених законодавством України.

2) безоплатність використання лісів та їх ресурсів. Дане право відсилає нас до одного із принципів охорони навколишнього природного середовища. Так, відповідно до ст. 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», одним із принципів охорони навколишнього природного середовища є безоплатність загального та платність спеціального використання природних ресурсів для господарської діяльності [15]. Дане право являє собою відображення традицій та звичаїв Українського народу щодо безкоштовного використання та споживання природних багатств лісу як важливого і необхідного компонента природи;

3) відсутність спеціальних дозволів, необхідності закріплення лісу чи його ділянки за конкретними особами. Так, ч. 2 ст. 13 Конституції України визначає, що кожний громадянин України має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону. Тому

кожен громадянин має право доступу до лісів державної та комунальної власності без договорів та спеціальних дозволів органів виконавчої влади або ж органів місцевого самоврядування. Виняток становлять тільки ліси приватної форми власності, де в окремих випадках потрібна згода власника лісу.

Відповідно до ст. 67 ЛК України у порядку спеціального використання можуть здійснюватися наступні види використання лісових ресурсів:

- 1) заготівля деревини;
- 2) заготівля другорядних лісових матеріалів;
- 3) побічні лісові користування;
- 4) використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, потреб мисливського господарства, проведення науково-дослідних робіт.

Законодавством України можуть передбачатися й інші види спеціального використання лісових ресурсів. Спеціальне використання лісових ресурсів здійснюється в межах лісових ділянок, виділених для цієї мети [10].

Порядок і умови різних видів спеціального використання лісових ресурсів встановлено постановами Кабінету Міністрів України (далі – постановами КМУ): «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 року № 761 [16], «Про затвердження Правил заготівлі живиці в лісах України» від 8 лютого 1996 року № 185 [17], «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань» від 23 квітня 1996 року № 449 [18], та наказом Державного комітету лісового господарства України «Про затвердження Правил рубок головного користування» від 23 грудня 2009 року № 364 [19].

Специфічні правові ознаки права спеціального використання лісових ресурсів базуються на ознаках, визначених ст. 38 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [15] та характеризуються наступним:

- 1) суб'єктами права спеціального лісокористування є громадяни (іноземці та особи без громадянства), підприємства, установи та організації всіх форм власності, в тому числі і

іноземні юридичні особи які здійснюють спеціалізовану лісогосподарську діяльність або у їх складі створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи. Лісова ділянка може бути виділена одному або кільком користувачам для різних видів використання лісових ресурсів;

2) спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом – лісорубним квитком або лісовим квитком, що видаються безоплатно;

3) платність спеціального лісокористування. Плата за спеціальне використання лісових ресурсів справляється у формі збору за використання лісових ресурсів. У випадках, передбачених законодавством України, таке природокористування може здійснюватися безоплатно (наприклад, розміщення пасік);

4) спеціальне використання лісових ресурсів здійснюється на лісових ділянках, які виділяються для цієї мети, без надання земельних ділянок;

5) право спеціального лісокористування має строковий характер.

Проблемним питанням виступає сама законодавча база, яка регулює порядок використання лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення, адже стан і якість вітчизняного лісового законодавства прямо впливає на якість і ефективність ведення лісового господарства в Україні. Так, норми лісового законодавства містяться у великому масиві підзаконних нормативно-правових актів, що часто призводить до різномірного правозастосування та неузгодженості.

Приміром, п. 40 «Порядку спеціального використання лісових ресурсів», затвердженого Постановою КМУ № 761 від 23 травня 2007 року, визначає, що «виділення лісових ділянок для заготівлі деревини та проведення їх оцінки здійснюються відповідно до Інструкції з відведення і таксації лісосік у лісах, що затверджується в установленому порядку Мінагрополітики України за поданням Держлісагентства України, погодженим з Мінприроди України» [16]. Проте згадана Інструкція досі не розроблена, натомість діє Наказ Держлісагентства України «Про затвердження Методичних вказівок з відведення і таксації

лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» від 21 січня 2013 року № 9 [20], який є обов'язковим лише для лісових господарств Держлісагентства України. В п. 65 даного нормативно-правового акту також згадано і про правила огляду місць використання лісових ресурсів, які затверджує Мінагрополітики України за поданням Держлісагентства України, погодженим з Мінприроди України і відповідно до яких здійснюється огляд. Проте дані правила не затверджені.

Відповідно до п. 17 «Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів» затвердженого Постановою КМУ № 761 від 23 травня 2007 року, визначено, що «правила обліку, зберігання, заповнення, видачі бланків лісорубного або лісового квитка затверджує Мінагрополітики України за поданням Держлісагентства України, погодженим з Мінприроди України та Мінфіном». Дані правила також не прийняті.

Інший приклад - п. 5 «Правил поліпшення якісного складу лісів», затверджених Постановою КМУ № 724 від 12 травня 2007 року де зазначається, що «особливості проведення рубок формування і оздоровлення лісів залежно від їх цільового призначення, породного складу насаджень, а також лісорослинних умов визначаються в інструкції з проведення рубок формування і оздоровлення лісів, що затверджується Мінагрополітики України за поданням Держлісагентства України, погодженим з Мінприроди України» [21]. Проте дана інструкція досі не затверджена.

Слід згадати і про застарілість окремих нормативів, так наприклад досі діє Постанова КМУ «Порядок заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України» від 23 квітня 1996 року № 449 [18], Постанова КМУ «Правила заготівлі живиці в лісах України» від 8 лютого 1996 року № 185 [17]. Дані підзаконні нормативно-правові акти були прийняті на виконання положень попередньої редакції ЛК України 1994 року, тому їх положення не завжди узгоджуються з чинними редакціями ЛК та ЗК України та з окремими положеннями Постанови КМУ «Про врегулювання питання щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 року № 761 [16]. Зокрема,

відповідно до ст. 72 ЛК України та п. 22 Постанови КМУ «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» заготівля деревинних соків відноситься до другорядних лісових матеріалів. А відповідно до п. 28-32 Постанови КМУ «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань» заготівля деревинних соків відноситься до побічних лісових користувань.

Висновки. Застарілість, неузгодженість та відсутність перелічених нормативно-правових актів в системі законодавства, мають значний вплив на ведення лісового господарства. Тому слід переглянути окремі нормативно-правові акти на відповідність їх сьогоденню та доповнити систему законодавства нормативними актами які заявлені, але не прийняті.

Література:

1. Погрібний О.О., Каракаш І.І. Земельне право України: підручник / За ред. О.О. Погрібного, І.І. Каракаша. – Вид. 2-е, перероблене і доповнене. – К.: Істина, 2009. – 600 с.
2. Статистичний бюлетень за січень – березень 2015 року / За ред. О.А. Вишневська. – К., 2015. – 128 с.
3. Статистичний щорічник України за 2013 рік / За ред. О.О. Григоровича. – К., 2013. – 551 с.
4. Крассов О.И. Право лесопользования в СССР / За ред. О.И. Крассова. – М., 1990. – 238 с.
5. Попов В.К. Екологічне право України: підручник / За заг. ред. В.К. Попова, А.П. Гетьмана. – Х.: Право, 2001. – 479 с.
6. Горбовой В.Ф. Лесное право: конспект лекций / За ред. В.Ф. Горбовой. – Свердловск, 1977. – 43 с.
7. Полянская Г.Н. Актуальные вопросы лесного законодательства / Под ред. Г.Н. Полянская. – М.: Юридическая литература, 1985. – 135 с.
8. Чопик О.П. Поняття права користування лісами / О.П. Чопик // Государство и право в условиях глобализации: реалии и перспективы: матер. 2-ой Междунар. науч.-практ. конф. (г. Симферополь, 16-17 апреля 2010 г.): сб. науч. тр., 2010. – 592 с.
9. Быковский В.К. Использование лесов в Российской Федерации: правовое регулирование / За ред. В.К. Биковский. – М.: Волтерс Клувер, 2009. – 232 с.

10. Лісовий кодекс України: затверджений Законом України від 21 січня 1994 року № 3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст. 99.

11. Земельний кодекс України: затверджений Законом України від 25 жовтня 2001 року № 2768-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3. – Ст. 27.

12. Постанова Верховного Суду України від 27 січня 2015 року: справа № 21-570а14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42886574>.

13. Конституція України: затверджена Законом України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.

14. Про рослинний світ: Закон України від 09 квітня 1999 року № 591-ХІV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22. – Ст. 198.

15. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

16. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 761 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 39. – Ст. 1550.

17. Про затвердження Правил заготівлі живиці в лісах України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1996 року № 185. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/185-96-п>.

18. Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1996 року № 449. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/449-96-п>.

19. Про затвердження Правил рубок головного користування : Наказ Державного комітету лісового господарства України від 23 грудня 2009 р. № 364 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 6. – Ст. 276.

20. Про затвердження Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України [Електронний ресурс]: Наказ Державного агентства лісових ресурсів України від 21 січня 2013. – Режим доступу: <http://www.lesovod.org.ua/node/16549>.

21. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року № 724 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 37. – Ст. 1478.

УДК 349.6:502.211:582

Кім Г.А.,
здобувач кафедри екологічного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЗЕЛЕНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних проблем екологічного права – визначенню структури правового режиму об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України. Надано класифікацію правових режимів об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України; досліджено основні елементи правового режиму; визначено зміст та види правового режиму об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України. Проаналізовано нормативно-правові акти та наукові дослідження, присвячені визначенню правового режиму вищезазначених об'єктів. Висловлено пропозиції щодо шляхів вдосконалення правової основи у зазначеній галузі.

Ключові слова: об'єкти рослинного світу, занесені до Зеленої книги України; правовий режим об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України; зміст правового режиму об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України; класифікація правових режимів об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України.

Статья посвящена одной из актуальных проблем экологического права – определению структуры правового режима объектов растительного мира, занесенных в Зеленую книгу Украины. Представлена классификация правовых